

10 ВЕРАСНЯ 2009 г.
ЧАЦВЕР
№ 170
(26528)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 39 ЖНІўНЯ 1917 г.

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

БАБІНА ЛЕТА
БУДЗЕ ВАЛАДАРЫЦЬ
ДА ВЫХАДНЫХ

На гэтым тыдні чакаецца спакойнае сонечнае надвор'е без ападкаў, паведамліў рэдакцыі начальнік службы гідраметэапрагнозу Рэспубліканскага гідромэцэнтру Дзмітрый Рабаў.

Сяргей КУРКАЧ.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА МАЕ НАМЕР
ДА КАНЦА ГОДА НАВЕДАЦЬ
ВЕНЕСУЭЛУ

Беларусь і Венесуэла маюць намер яшчэ больш умацаваць духабавую адносінны. Такую пазіцыю пацвердзілі 8 верасня прэзідэнты дзюх краін Аляксандр Лукашэнка і Уга Чавес у час неформальнай сустрэчы, якая прайшла ў дзяржаўнай рэзідэнцыі «Заслаўе».

Кіраўнік беларускай дзяржавай выказаў словы ўдзячнасці за падтрымку і дапамогу, у тым ліку і фінансавую, аказаную Беларусі з боку Венесуэлы.

У сваю чаргу Уга Чавес адзначыў, што «заўсёды з адкрытым сэрцам прыяжджае ў Беларусь». «Калі я рэалізаваў свае турны, абавязкова хочь на дзень-два спыняўся тут», — сказаў прэзідэнт Венесуэлы.

Дзялячыся ўражаннямі ад наведвання Мінскага аўтамабільнага заводу, Уга Чавес з задавальненнем зарэкаваў, што, нягледзячы на ​​сусветны крызіс, у Беларусі не павялічыўся ўзровень беспрацоўя, захаваны ўсе рабочыя месцы.

Уга Чавес падкрэсліў, што для венесуэльскага боку вельмі важна дзейнасць сумесных прадпрыемстваў па будаўніцтве жылля ў Венесуэле, сейсма- і нафтаразведцы, а

таксама тых, якія толькі яшчэ плануюцца стварыць, у прыватнасці па зборцы трактароў і грузавых аўтамабіляў.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка мае намер да канца года наведаць Венесуэлу. Пра гэта ён заявіў на сустрэчы з венесуэльскім кіраўніком Уга Чавесам у Мінску.

«Мы больш падрабязна, дэтальна, з улікам нашых стратэгічных супрацоўніцтва абмяркуюць у бліжэйшы час у Каракасе ўсе праблемы», — адзначыў кіраўнік белаўскай дзяржавы. «Мы праездзем праз усю Венесуэлу, пачынаючы ад мора і гор, і паглядзім шахты па здабычы нафты і золата, газавыя распрацоўкі, фасфаты, магчыма, прадумаем нешта новае ў нашых адносінах».

Уга Чавес падтрымаў гэты ініцыятыў: «Мы падумаем і будзем развівацца далей». Ён дадаў таксама, што Аляксандр Лукашэнка можа зрабіць свой візіт у Літванію або снежня.

«Мы павінны стварыць новы саюз рэспублік», — сказаў высокі гасць. «Гэта не будзе саюз савецкіх або сацыялістычных рэспублік, гэта будзе свабоднай рэспубліцы са сваімі ўласнымі сістэмамі, але аб'яднанымі ў саюз».

«Сённяшняя сусветная сістэма служыць меншасці», — падкрэсліў прэзідэнт Баліварыянскай Рэспублікі. «Таму мы павінны аб'яднаць свае намаганні, каб забяспечыць

інтарэсы большасці». Гаворачы аб новым сусветным палітычным альянсе, Уга Чавес растлумачыў, што гэта ідэя не прадугледжвае ўніфікацыю ўсіх у адным цесным блоку, але дапускае мноства розных блокаў, розных «малых ядраў», пры гэтым аб'яднаных у адзін альянс.

«Гэты альянс прадугледжвае фінансавую, эканамічную, тэхналагічную, культурную і іншую супрацоўніцтва і выпрацоўку новай адзінай стратэгіі развіцця», — сказаў высокі гасць.

Уга Чавес таксама адзначыў, што дзякуючы цеснаму супрацоўніцтву паміж Беларуссю і Венесуэлай цяпер уся Лацінская Амерыка ведае пра Беларусь, ведае, які называецца яе сталіца і імя яе прэзідэнта. «Некалькі гадоў таму ніхто не ведаў пра гэта, — дадаў венесуэльскі лідар. — Калі я ў свой час прыехаў да Фідэля Кастры і расказаў аб тых выніках, якіх мы дасягнулі ў адносінах з Беларуссю, ён сказаў мне: «Чавес, ты падобны на Калумба».

Больш адкрываючы адна адну, Беларусь і Венесуэла змогуць аб'яднацца, каб стварыць адзіную стратэгію дзейнасці, лічыць Уга Чавес.

Прэзідэнт Баліварыянскай Рэспублікі таксама падзяліўся з Аляксандрам Лукашэнкам сваімі ўражаннямі ад яздзі на беларускім аўтобусе, які ён апрабаваў. «Мне спадабалася быць вадзіцелем аўтобуса. Я хачу, каб такія аўтобусы ездзілі па Венесуэле», — сказаў Уга Чавес.

Сустрэча прэзідэнтаў у вузкім складзе доўжылася амаль чатыры з паловай гадзіны. «Мы ў вузкім складзе за чатыры гадзіны абмеркавалі ўсе праблемы, якія існавалі паміж намі, і наметлілі новыя перспектывы супрацоўніцтва. Гэта дасць дадатковы імпульс да развіцця адносін паміж Беларуссю і Венесуэлай», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. «Неабмеркаваных і невырашаных пытанняў на сённяшні дзень у нас няма», — дадаў ён.

Звяртаючыся да Уга Чавеса, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што яго цяперашні прыезд — гэта сведчанне шчырых дружалюбных пачуццяў да беларускага народа, рэальнай зацікаўленасці ў далейшым развіцці стратэгічнага альянсу паміж дзюма краінамі.

У сваю чаргу Уга Чавес падкрэсліў, што гэта быў «вельмі плённы рабочы дзень». «Я прыбыў у Мінск, каб у першую чаргу ўмацаваць наш дружба. З гэтага вынікае ўсё іншае», — сказаў ён. Паводле яго слоў, сёння ўзнік новы шараг дамоўленасцяў і венесуэльскі бок разлічвае, што яны стануць максімальна эфектыўнымі.

Венесуэла разглядае Беларусь як полюс маральнай сілы на сусветнай арэне. Аб гэтым заявіў прэзідэнт Венесуэлы Уга Чавес на сустрэчы ў пашыраным фармаце з кіраўніком беларускай дзяржавы Аляксандрам Лукашэнкам.

«Цяперашні сусветны крызіс — гэта не цацкі, гэта сапраўдны крызіс, але свет у ім не загіне. Загіне толькі той свет, якім кіруе адна імперыя і яе саюзнікі. І з гэтага павінен нарадзіцца новы, шматпаларны свет», — сказаў Уга Чавес.

На яго думку, калі ў мінулым на сусветнай арэне існавалі два блокі сілы, адзін з якіх распаўся, а другі «распадаецца цяпер, таму што ён павінен распаццацца», то новы свет будзе складацца не з буйных маральных блокаў, а з мноства малых і сярэдніх полюсаў сілы. «Беларусь — гэта полюс маральнай сілы, і Венесуэла — таксама такі сіцільны полюс сілы», — упузынены венесуэльскі лідар.

«Палітычная, эканамічная, тэхналагічная, прамысловая сілы, незалежнасць, здольнасць да абароны — так я ўяўляю нашы краіны ў новым свеце, гарызонт якога ўжо многа бачыць сёння», — сказаў прэзідэнт Венесуэлы. «Але мы павінны умацавацца. І тым механізмам супрацоўніцтва, якія мы ствараем, нацэлены на гэта», — дадаў ён.

Паводле паведамлення прэс-службы прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.

ДВА БЕРАГІ — ДВА РАЁНЫ

Паром на Дзвіне каля вёскі Луначарскае злучае два раёны — Верхнядзвінскі і Міёрскі.

Рынакжылля

ЦЭНАВАЯ РАЎНАВАГА ПРАЦЯГНЕЦА ДА ЗІМЫ?

Ужо трэці тыдзень запар на сталічным другасным рынку жыллёвай нерухомасці назіраецца павелічэнне актыўнасці патэнцыяльных пакупнікоў кватэр. Эксперты рынку адзначаюць, што менавіта ў верасні цэны на другаснае жыллё ў сталіцы трапілі ў фазу стабілізацыі. Тым не менш, за апошні тыдзень сярэдні кошт прапановы квадратнага метра аднапакаёвых кватэр у Мінску падаражэў на 3 долары.

Павялічыўся попыт на ліквідныя аднапакаёўкі

Цяпер у сталіцы выстаўлены на продаж каля 10 тысяч розных варыянтаў кватэр. Гэта, бадай, самая вялікая па колькасці аб'ектаў прапанова жылля на другасным рынку сталіцы за апошнія 5 гадоў. Разам з тым, паводле інфармацыі кіраўніцтва агенцтва «БелТЦН», старшын савета Беларускай асацыяцыі «Нерухомасць» Мікалая Прасталупава, з першых дзён восeni на другасным жыллёвым рынку сталіцы пачалі з'яўляцца новыя «ігры» з грашмыма. Галоўным чынам, жыллём у сталіцы пачалі цікавіцца жыхары сярэдніх і буйных гарадоў нашай краіны.

У гэтым выпадку сярэдні спецыялістаў агенцтваў нерухомасці існуе меркаванне, што кватэры набываюцца бацькамі новых студэнтаў, каб кардынальна вырашыць жыллёвае пытанне сваім дзецям на час вучобы. Часам талі жыллём для студэнтаў набываюцца бацькамі нават у складчыну, калі грошы на кватэру інвестуюцца з бюджэту дзюх сем'яў. Такія пакупнікі жылля ўпаўнены, што яны такім чынам не толькі эканомяць срэды на арэнду, але яшчэ атрымаюць і прыбытак, бо праз 5 гадоў кватэры ў Мінску павінны зноў падаражэць.

(Заканчэнне на 4-й стар.)

Першы расійскі эшалон прыбыў у Беларусь для падрыхтоўкі да вучэння «Захад-2009»

Першы расійскі эшалон прыбыў у Беларусь для падрыхтоўкі да аперацыйна-стратэгічнага вучэння «Захад-2009», якое праводзіцца з 8 па 29 верасня гэтага года на тэрыторыі Беларусі і Расіі. Аб гэтым БЕЛТА паведамліў прэс-сакратар Міністэрства абароны Беларусі Вячаслаў Раменчык.

Паводле слоў Вячаслава Раменчыка, на чыгуначнай станцыі Заслонава адбыўся ўрачысты мітынг, у якім прынялі ўдзел ваеннаслужачыя Беларусі і Расіі, прадстаўнікі мясцовых органаў улады, грамадскіх арганізацый, жыхары населенага пункта Заслонава. Удзельнікі мітынгу ўсклалі вянкi да помніка героя ССРСР Канстанціна Заслонава.

«Мы прыбылі на брацкую беларускую зямлю, палітучо крывёю нашых бацькаў і прадзедаў», — адзначыў начальнік эшалона Дзмітрый Курзаў. «У нас агульная перамога над агульным ворагам у гады Вялікай Айчыннай вайны. Сімвалічна і апраўдана, што і сёння мы вучымся разам абараняць нашу мінулае, сучаснае і будучае», — дадаў ён.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

АБАМА ІНІЦЫЮЕ РЭВІЗІЮ ЯДЗЕРНАГА АРСЕНАЛА ЗША

Паводле меркавання прэзідэнта ЗША, поўнаштабная рэвізія неабходная ў перыяд падрыхтоўкі новага дагавора па СНВ з Расіяй.

Пасля рэвізіі Вашынгтон зможа сфармуляваць свае ўмовы па скарачэнні ядзернага ўзбраення. Дзённе цяперашняга дагавора па СНВ заканчваецца праз тры месяцы.

ЛІТОЎСКИМ МАЛОЧНИКАМ ІЗНОЎ ДАЗВОЛІЛІ ЭКСПАРТ У РАСІЮ

Расельгаснагляд зняў абмежаванні на ўвоз малочных прадуктаў з трох літоўскіх прадпрыемстваў — Zemaityjos pienas, Pieno zvaigzdes і Rokiskio pienas.

У саамі Расельгаснаглядзе, у сваю чаргу, адзначылі, што ўзмацняць кантроль за прадукцыяй, якая паступае з Літвы. Раней у прэс-службе расійскага ведамства агенцтва «Робалт» тлумачылі, што ў Расельгаснаглядзе ёсць два шмат прадукцыйнага ўвозу ў Расію някласнай прадукцыі: абмежаванне экспарту або 100-працэнтнай лабараторнай кантроль малочных прадуктаў. Акрамя таго, у набліжэйшыя два тыдні расійскія эксперты павінны правярць 16 літоўскіх прадпрыемстваў, якія прадаюць тавары ў Расіі, і яшчэ два, якія толькі збіраюцца гэта рабіць.

Нагадаем, абмежаванне на ўвоз літоўскіх прадуктаў было ўведзена месяц таму. Прычынай санкцый была названа наяўнасць у прадуктах рэшткаў антыбіятыкаў: даксіцыкліну і тетрацыкліну. У самоі Літве частка чыноўнікаў расцідзіла рашэнне Расельгаснагляда як палітычнае. Яны лічаць, што мясцовае малако і малочная прадукцыя бяспечныя для здароўя, але падкрэсліваюць, што ў Расіі і Літвы ў апошні час назіралася шмат нявырашаных палітычных пытанняў.

ПАВОДКІ Ў ТУРЦЫІ:

20 ЗАГІНУЛЫХ І 100 ПАРANEНЫХ

Не меней за 20 чалавек загінулі і каля 100 чалавек атрымалі траўмы за апошнія два дні з-за моцных паводак у Турцыі, выкліканых паліўнымі дажджамі, паведамліла мясцовае тэлебачанне. Некалькі дзсяткаў чалавек лічацца зніклымі без вестак.

Ад стыхій моцна пацярпелі Стамбул: затопленыя некаторыя раёны горада ў яго еўрапейскай частцы, і жыццё там практычна цалкам паралізаванае. Шматлікія аўтамагістралі, у тым ліку калыявая дарога, што вядзе ў міжнародны аэрапорт імя Атачюрка, таксама затопленыя.

Гэта наймацнейшыя дажджы ў найбуйнейшым мегаполісе Турцыі за апошнія 80 гадоў. Паводле звестак стамбульскай мэрыі, на горад за апошнія два дні выпала па 235 літраў вады на квадратны метр. Узровень вады месцамі дасягае чатырох метраў.

У ГОРКІ — З ГОРКАЙ Падпіска-2009
ПРЫЗОЎ АД «ЗВЯЗДЫ»

«Звязда» працягвае радаваць сваіх падпісчыкаў каштоўнымі прызамі, якія яны выйграюць падчас падпіскай кампаніі на 3-і квартал 2009 года. Чарговы ваяж быў прымеркаваны да ўрачэння каляровага тэлевізара «Віцязь» у Магілёўскую вобласць, у горад Горкі да нашага дзюйнага падпісчыка Генадзя Лысеўскага.

Мы не сталі парушаць свае традыцыі і па дарозе ў канчатковы пункт прызначэння наведвалі яшчэ шмат месцаў аж у трох абласцях, дзе жывуць сапраўдныя прыхільнікі найстарэйшага беларускамоўнага выдання.

Напачатку пра сапраўдных звяз-

доўцаў прайшла размова з першым намеснікам старшыні Жодзінскага гарвыканкама Юрыем Шарыем. Прыемна, што Юрыі Аляксандравіч з вялікай зацікаўленасцю падшышоў да прыезду гасцей і пацвіаўся жыццём-быццём рэдакцыі «Звязды».

На развітанне ён сказаў, што за лёс падпіскі ў гэтым рэгіёне Барысаўшчыны можна не хвалювацца. Такія прыемныя матывы пра важнасць і неабходнасць падтрымкі беларускамоўнага асродка ў краіне, адраджэння і ўмацавання народных традыцый гучалі на сустрэчы ў Крупках са старшыней мясцовага райвыканкама Міхаілам Амелянчуком. Пры гэтым

кіраўнік раёна адзначыў, што на Крупшчыне «Звязду» тут паважаюць і будуць паважаць. У такт свайму калегу выказаўся і старшыня Талачынскага райвыканкама Аляксандр Марэйка.

Не менш аптымістычнымі былі нашы «прыгоды» і на Віцебшчыне. Можна сказаць, што «Звяздзе» пашанцавала ў Оршы, дзе размяшчаюцца адразу дзве тэрытарыяльна-адміністрацыйныя адзінкі дзяржаўнай улады. Адметна, што на кожным «фронце» было дзясяткі мясцовых параўменне. Старшыня мясцовай раённай «вертыкалі» Уладзімір Дзедушкін падкрэсліў, што найстарэйшае беларускамоўнае выданне не забывае на сваіх старонках пісаць шмат цікавага пра Аршаншчыну. А вось за горад прыйшлося «аддывацца» начальніку ідэалагічнага аддзела гарвыканкама Іне Хамуткоўскай. Праўда, Іна Віктараўна паспела ўзрадаваць прадстаўнікоў газеты, што яны могуць трапіць, як кажучы, з карабы на баль, бо праз лічаныя хвіліны пасля нашага прыезду ў актывай зале пачнецца сустрэча з ідэалагічнымі работнікамі горада. Безумоўна, што лепшага выпадку, каб расказаць аб важнасці і значнасці беларускай газеты «Звязда» перад сотняй прадстаўнікоў ідэалагічнага фронту і нельга было прадумаць. Тым больш, што мы знайшлі гарачую падтрымку ў асобе першага намесніка старшыні Аршанскага гарвыканкама Мікалая Віктаравіча Саксонава.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

Калярвы тэлевізар «Віцязь» Генадэю Лысеўскаму (справа) уручае начальнік аддзела ідэалагічнай работы Горацкага райвыканкама Аляксандр БЯЛІЦКІ.

Прамая лінія

АЛЕРГІІ Ў ДЗЯЦЕЙ

Пра гэта можна распытаць загадкаўка кафедрды поліклінічнай педыятрыі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, прафесара, доктара медыцын-

Table with exchange rates for various currencies including USD, EUR, and BYR.

Table with exchange rates for various currencies including USD, EUR, and BYR.

Падпішыцеся на часопіс «Галоўны Бюлетэнь». Гэты часопіс выйдзе ў верасні па самым выгадным цене. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

Я І... БІ-БІ

Я ўспрымаю дарогу як вялізнае напружанне ўсіх органаў пачуццяў. Спінай, дакладней, бамперам адчуваю, што ТУТ мяне не любяць. Былі б хоць бы раўнадушнымі...

Аднойчы з мужам проста, як нам здавалася, ехалі. Бачым, на паласе стаіць машына з «аварыйкай». Вадзіцель няма. Зірнулі ўбок, а вадзіцель прама на праезнай частцы шкамаўтае нежкая п'янага (вельмі п'янага) хлопца. Што той зрабіў? Можна, пад колы кінуўся? Бог яго ведае.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

На свае вочы ПРАЖСКИМ ПІВАМ НЕ НАПІЦЦА!..

Карэспандэнты «Звязды» дзюкунамі выправіліся ў турнэ па Еўропе. Каб не толькі папісаць выгодаў замежнага жылля, але і прасякнуць пажыўнымі месцамі Старога свету. Першы пункт падарожжа — піўная і культурніцкая Прага.

У самым канцы сезона, калі турыстаў менее, а сонца не такое пкучае, мы выправіліся заваўваць Еўропу. Сабралі вальзы, падсілкавалі акумулятары да фотікаў, ноўтбук пад паху — і наперад, у сэрца Старога Свету!

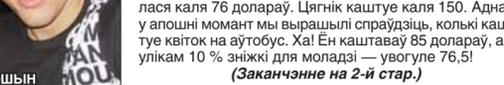
Карэспандэнты ЛАБАДЗЕНКА І ВАЛОШЫН (справа) у Празе вядуць не піўнікіразу!

Напраўду, у Празе піва п'юць замест вады. Нават сур'ёзныя ўніверсітэцкія выкладчыцы, спускаючыся між парамі ў бубет, бяруць грыбную поліку — і да яе 0,3 піўка. Уся сутнасць у тым, што чэшскім півам там не напісавана. Яно створанае для асалоды, для падтрымання гутаркі, для аталення. Ім захапляўся Фрэдэрык Бегбедэр, Франц Кафка, Уладзімір Караткевіч, Уладзімір Арлоў...

— Дашпі і нас у гэты шэраг! — просіць Яўген, замайлючы яшчэ келіх. — Ад двух бы нашых я б ужо пад п'ютам валіўся, а тут... Глядзі, якая прывабная дзючына сядзіць за суседнім сталікам!..

Дык вось, з Мінска мы вырашылі выправіцца на Прагу. Памятаючы досвед мінулых гадоў, спачатку надумалі ехаць з перасадкамі. Бо, напрыклад, цягнік да Варшавы каштуе каля 70 долараў, а калі ехаць да Брэста, тады да Тэрэспалы, а тады да Варшавы — выхадзіць усяго 22. Да Прагі быў распрацаваны даволі складаны маршрут: Мінск — Брэст — Тэрэспаль — Варшава — чэска-польская мяжа — Прага. Атрымалася каля 76 долараў. Цягнік каштуе каля 150. Аднак у апошні момант мы вырашылі спраўдзіць, колькі каштуе квіток на аўтобус. Ха! Ён каштаваў 85 долараў, а з улікам 10% зніжкі для моладзі — увогуле 76,5!

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Вышаград з саборам Святога Віта — класічныя крэйвід Прагі, знаёмыя абсалютна ўсім турыстам.

Вышаград з саборам Святога Віта — класічныя крэйвід Прагі, знаёмыя абсалютна ўсім турыстам.

ДАРОГІ, МАСТЫ, ІМПАРТАЗАМЯШЧЭННЕ, ГАТООЎНАСЦ ДАЖЫНАЧНЫХ АБ'ЕКТАЎ

сталі тэмай рабочай паездкі прэм'ер-міністра краіны ў Кобрын

Рабочая паездка прэм'ер-міністра краіны Сяргея Сідорскага ў сталіцу сёлётыч «Дажынак» — Кобрын пачалася з прыёмнай паездкі. Кіраўнік Урада разам са старэйшай Брэсцкага аблвыканкама Канстанцінам Сумарам, старэйшай Кобрынскага райвыканкама Мікалаем Кендам, міністрам транспарту і камунікацый Іванам Шчэрбам перарэзалі сімвалічную стужку, і тым самым адкрылі рух па новым мосце. Гэта не проста новы мост, а вялікі транспартны вузел, які узведзены на скрыжаванні чыгуначнага, аўтамабільнага і воднага шляхоў. Мост даўжыняй у 1600 метраў пабудаваны побач з вялікім гідравузлом Дняпроўска-Бугскага воднага шляху. Стары металічны мост, які служыў амаль 60 гадоў, давалося ўзраваць. Былы мост, які ў народзе называлі Пінскім, меў шырыню шасці метраў і забяспечваў аднааковы рух. Новы мост, пабудаваны загавай міністра Івана Шчэрбы, паспрыяе бясспрэчна руху на гэтым ажурычным участку. Сяргей Сідорскі падкрэсліў, што аб'ект узведзены за сродкі, прадугледжаныя дзяржаўнай інавацыйнай праграмай развіцця транспартнай сеткі краіны.

Сяргей Сідорскі азнаёміўся з ходам будаўніцтва гідравузла «Кобрын» і накіраваўся на аб'екты, якія ўзводзяцца па праграме падрыхтоўкі горада да рэ-

спубліканскага фестывалю-кірмашу працаўнікоў вёскі. На кожнай новабудуёй кіраўнік Урада строга ўказваў падначаленым, калі заўважыў імпартнае начыненне або абсталяванне ў тым выпадку, калі падобныя тавары выпускаюць айчыныя прадпрыемствы. Пры наведванні акапарка, лёдавары арыны, іншых спартыўных аб'ектаў прэм'ер-міністр абавязана падкрэсліваў, што гэтыя аб'екты павінны працаваць з ранку да вечара. Напрыклад, прывяла мама сына ці дачку на заняткі ці трэнерую, сама ў гэты час змагла зазнацца аэробікай, наведваць гразельна-чыноў альбо касметычны кабінет.

У канцы паездкі прэм'ер-міністр у размове з журналістамі адзначыў высокую ступень гатоўнасці аб'ектаў да рэспубліканскага свята. А жанчыны, якія сабраліся каля комплексу грамадскага харчавання, каб пагаварыць з адным з кіраўнікоў краіны, выкалялі вялікую падакву за тое, якія прыгожым стаў іх родны горад. За некаторыя асобныя дамы, дзверы, стрэжкі крытыкавалі кіраўніцтва горада, а сам горад, што дачакаўся вялікіх пераменаў, шчыра дзякавалі. Пра тое, як Кобрын рытуецца да «Дажынак», чытайце ў адным з наступных нумароў газеты.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Кобрын.

600 гадоў — 600 старонак

Фотаальбом «Зямля сілы. Бела-вешская пушча» прэзентаваны выдавецтвам Беларускай Энциклапедыі імя П. Броўкі ў чэрні. Выпуск гэтага 600-старонкавага і амаль 5-кілаграмавага выдання прымеркаваны да 600-годдзя ўсталявання ахоўнага рэжыму ў Бела-вешскай пушчы, які адзначаецца сёлета. Кіраўнік праекта — першы намеснік міністра інфармацыі Лілія АНАНІЧ.

Фотаальбом складаецца не толькі з фотакартак (дарчы, там ёсць фотарэпартаж і Анатоля Клешчука, фотакарэспандэнта «Звязды»), але і з матэрыялаў па гісторыі пушчы, картаў, а таксама і літаратурных твораў, прысвечаных пушчы. — Гэта выданне — гістарычны, культурны, прыродаахоўны фотальбом, гэта калекцыя ўсіх публікацый пра Бела-вешскую пушчу, — кажа ў прэс-канферэнцыі **Аляксандр РАМАНОЎСКІ, намеснік кіраўнік справы Прэзідэнта.** — Мы разлічваем, што гэты фотальбом зойме належнае месца не толькі на інфармацыйным полі Беларусі, але і ўсяго свету.

Тацяна БЯЛОВА, дырэктар выдавецтва «Беларуская Энциклапедыя імя П. Броўкі», лічыць, што выданне «Зямля сілы. Бела-вешская пушча» можна прыраўнаць да энцыклапедыі: — Гэты фотальбом можна назваць і энцыклапедыяй. Упершыню мы прынямаем гэтыя словы да ілюстрацыйнага матэрыялу, бо ён унікальны па сваёй сутнасці і багаты. Калі ў краіне зроблены значныя адкрыцці, адбыліся вялікія падзеі, але гэта не адлюстравана ў энцыклапедыі, то да нас чакае гэта можа і не дайчы, або дайдзе не цалкам.

Пра навуковую працу па стварэнні фотальбома расказаў **Аляксандр КАВАЛЕНЯ, дырэктар Інстытута гісторыі НАН Беларусі:** — Мы правілі аналіз літаратурнага комплексу архіўных дакументаў, правілі аналіз літаратурнага спад-

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

чыны, працэзілі заду наперад і спераду назад «Песню пра зору», узлілі трысячы судовых прысуды ранняга сярэднявечча, паднялі архіўныя дакументы Львова, Санкт-Пецярбурга, Масквы, Варшавы... Мы ўсе стварылі помнік. Мы перадаём наступным пакаленням найбагацейшую спадчыну. Пасля нас прыйдзе маладзёжныя, яны зробяць, напэўна, больш прыгожа, але тое, што мы зрабілі, будзе ацэнена, — падсумаваў агульную працу Аляксандр Каваленя і ўнёс прапанову на перспектывы. — У нас ёсць прыродны комплекс: Брацлаўскія азёры, Наранскі нацыянальны парк і гэтак далей — яны таксама маюць права мець сваю гісторыю, гэта наш твар у еўрапейскай супольнасці.

Выпуск унікальнага фотальбома стаў выпрабаваннем не толькі для складальнікаў, але і для дзяўчак Беларускага Дому друку: — Упершыню пазнаёміўся з напрацоўкамі Беларускай Энциклапедыі, мы спачатку падумалі, што не пацягнем, — кажа **Раман АЛЕЙНІК, генеральны дырэктар РУП «Беларускі Дом друку».** — Але кажуць: хто хоча — шукае магчымасці, хто не хоча — шукае прычыны. Таму мы вырашалі, што ў вывадкі фотальбома — пачасная місія для нас. Былі цяжкасці, па-першае, ад здачы ў друкарню да выпуску першага экзэмпляра прайшло меней за два тыдні, а гэта вельмі сціслы тэрмін выдаткаў звычайнай кнігі; па-другое, у друку прымяняліся ўнікальныя матэрыялы, і па-трэцяе, выданне па сваіх тэхнічных параметрах не зусім падыходзіла да нашага абсталявання. У прынцыпе, ні адно выдавецтва ў Беларусі не можа на сваёй базе зрабіць такі альбом, і,

Павел БЕРАСНЕЎ.

Беларусь прызнаная чацвёртым у свеце самым актыўным рэфарматарам...

Згодна з дакладам IFC і Суветнага банка «Вядзенне бізнесу 2010: Правадзенне рэформ у цяжка час», у нашай краіне ў першы раз чэрвеня мінулага года па чэрвеня гэтага года праведзеныя рэформы ў шасці з дзесяці даследаваных галін, паведамляе карэспандэнт «Звязды» спецыяліст па сувязях з грамадскаю прадстаўніцтва МФК у Беларусі Надзея Сісельнік. Сёлета рэспубліка займае 58-е месца па спрашчэнні ўмоў для вядзення бізнесу сярод 183 краін, ахопленых даследаваннем, і зноў увайшла ў лік дзесяці краін-лідараў, якія найбольш актыўна ажыццяўляюць рэформы ў сферы рэгулявання прадпрыемальніцкай дзейнасці. Між іншым, які нагадалі ў прадстаўніцтва МФК, летас Беларусь па выніках аналігачнага даследавання займала 85-е месца па ўмовах вядзення бізнесу сярод 181 краіны.

У дакладзе, у прыватнасці, гаворыцца пра спрашчэнне рэгістрацыі прадпрыемстваў шляхам аб'яднання чатырох працэдур у адну, адмену падрабаваньня аб мінімальным памеры статутага фонду, абавязковым натарыяльным завярэнні і зацверджанні ўзору пяцікампані. Час, што неабходна для адкрыцця бізнесу, скараціўся амаль на чатыры тыдні. Чакаецца, што ў выніку ўпарадкавання сістэмы рэгі-

рацы ў Беларусі эканомія сродкаў суб'ектаў гаспадарання складзе 21,5 мільёнаў долараў у год. Таксама ў рэспубліцы стала лягчэй атрымаць дазвол на будаўніцтва ў выніку спрашчэння працэдур узгаднення. Акрамя таго, зазначаецца ў даследаванні, пры гэтым у Беларусі паспяхова ўкаранёная сістэма «аднаго акна». Прадпрыемальнікі могуць атрымаць пацверджанне аб выплце падатку і ўзгадненне агенцтва па дзяржрэгістрацыі і зямельным кадастры па прынцыпе «аднаго акна». Больш зручным стаў і парадак выплаты падатку за кошт шырокага прымянення электроннай сістэмы, што дазволіла скараціць час, які траціцца на захаванне патрабаванняў падатковага заканадаўства. Зніжжэнне стаяк акалігачнага падатку і падатку з абароту, а таксама скарачэнне колькасці паліцэйаў па падатку на нерухомасць, паменшала падатковы цяжар на суб'екты гаспадарання.

Як падкрэсліў прадстаўнік IFC у Беларусі Крэйг Бэл, Беларусь другі год запар прызнаная чацвёртай у свеце актыўным рэфарматарам, і «гэта спраўдзілі вялікае дасягненне». Разам з тым, гаворачы аб значным прагрэсе, які дасягнуты нашай краінай, ён мяркуе, што яшчэ шмат трэба зрабіць для стварэння спрыяльнага інвестацыйнага клімату, які прывядзе да павелічэння дзейнасці ў Беларусь.

Ігар ГРЫШЫН.

З ЦЫГАРЭТАЙ У ПАСЦЕЛІ

Колкі ад папення ў пасцелі загнула людзей — і не перлічыць. Вось у Пінску загарэўся дом пенсіянера, пры тлушэнні якога былі знойдзены трупы гаспадарка, яго 35-гадовай дачкі і беспрацоўнага пінука.

МАЛАТКОМ ДЫ...

У райбальніцкі Іванаўскага раёна даставілі 30-гадовага жыхара в. Мотль з прабытай галавой. Міліцыя вызначыла, што падчас скандальнага удару сына малатком. Апошняга лечыць, а бацьку затрымалі.

Сымон СВИТНОВІЧ.

Уладзімір КІКІЦІН, доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар Аб'яднанага інстытута ядзерных даследаванняў (Дубна, Расія) — пра тое, чаму беларусам не трэба баяцца будаўніцтва АЭС.

— Цяпер мы ўжо ведаем, што рэактар у Чарнобылі ўзарваўся з-за недагляду персаналу: былі адключаны ўсе сістэмы бяспекі, і персанал займаўся там нейкімі несанкцыянаванымі пошукамі. З таго часу ўрокі вывучаны. Інгынерны прыдумалі вельмі шмат спосабаў, як не дапусціць больш такой памылкі, упліваючы нават чалавечы фактар. Катлы цяпер сталі будаваць такія, што нават калі адзін з іх «разгэнецца» і гатовы да выбуху — бескантрольнаму размяжжэнню нейтронага каскаду — рэакцыя сама сябе гасіць. Пашыраецца актыўная вобласць, і рэакторы стрымліваюцца. Гэта значыць, навукавіцы будаваць рэактары самантэрмальных. У чалавечтва на найбліжэйшыя 30—50 гадоў проста няма іншага выйсця, акрамя якавыстанне АЭС. Большасць краін будзе рабіць менавіта на гэта стаўку.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па адукацыі, культуры, навуцы і навукова-тэхнічным прагрэсе — пра тое, ці павінны матэрыялы дапамагаць школам бацькі вучняў.

— Бацькі не абавязаны матэрыялы дапамагаць школам, дзе вучацца іх дзеці. Сёння ў Беларусі няма ніводнага заканадаўчага акта, які б прымушаў іх перлічыць, якія-небудзь сродкі на рахунак школы. Бацькі могуць перадаваць грошы школе ці аказваць іншую дапамогу толькі па ўласным жаданні. Калі ж выяўляюцца выпадкі прымуся, то кіраўнік навучальнай установы павінен несці самую ўстаноўку адказнасці. Грошай для падтрымання школы дастаткова, і тут недапушчальна

вымаганне. Гэта ўжо з'яўляецца крымінальным артыкулам.

Сяргей ГУР'НКА, галоўны трэнер ФК «Дынама-Мінск» — пра тое, якая нялёгка праца трэнера.

— Я ўжо галоўны трэнер і цяпер стараюся ўсімі сіламі «забіць» у сабе футбаліста. Я вельмі даражу камандай і не магу сабе дазволіць выходзіць з гульцтва на поле. Праўда, я з імі трэнеруюся, бегаю і толькі праводжу тактычныя заняткі ўжо ў якасці трэнера. Я думаю, што гэта зрабіць будзе лягчэй. Гуляць наштам працей, чым трэніраваць. Калі ты футбаліст, то ты працуеш на трэнерую і 90 хвілін на полі, але калі ты трэнер — пачынаеш працаваць кругласутачна.

Аляксандр РАДКЕВІЧ, старшыня праўлення кансалтынгавай кампаніі «Сэйф Бізнес Компані» — пра тое, што «дэтэктары хлусні» могуць афіцыйна выкарыстоўвацца пры найме людзей на працу.

— Пры падборы кандыдатаў на вакантныя пасады, а таксама падчас унутранага аўдыту персаналу беларускія кампаніі могуць легальна скарыстацца паліграфам («дэтэктарам хлусні»), камерцыйнае выкарыстанне якога пачалося ў верасні ў Беларусі. Камерцыйныя паслугі па тэставанні на паліграфі супраціўкаў, а таксама кандыдатаў на вакантныя пасады ў кампаніях у Беларусі робяцца ўпершыню. Тэставанне праводзіцца на добраахотнай аснове, прычым верагоднасць атрымання аб'ектыўнай інфармацыі ад чалавека складае 90—97 працэнтаў. Тэставанне аднаго чалавека займае ад адной да некалькіх гадзін і дазваляе з высокай доляй упэўненасці вызначыць не толькі яго псіхалагічны стан, але і стаўленне чалавека да алкаголю, наркатыку ці азартных гульняў, прыналежнасць яго да негатыўнага асяроддзя.

На жаль, пакуль не мой выпадак.

Не так даўно трапілі мы з мужам у аварыю. У «паравозы», які кажуць, Задур ты машыны, спераду тры, мы — пасярэдзіне. На саджанні, які шашлык на жога. А я нібы была гатовая да таго, што аднойчы які-небудзь «казёл»... Словам, нейкая інфернальная энергія да таго моманту ўжо назаспалася ўва мне і «чала выхад». Памятаю: удар галавой аб сядзенне, абсалютна спакойны твар мужа (здольнага рас'юшыцца з-за дробязі) і мой імпульс падбег да вадзіцы, які «насадызі» шасць машыны. Ён, бач ты, спрабаваў пракочыць у першы імгненні чырвонага! Ну, я яму і выказала. І пра чырвоны, і пра ягоную машыну, і пра ягоныя здольнасці яе вадзіць, і пра тое, аб чым ён думае, куды глядзіць і што б я з ім зрабіла... калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Абзац

▲ Тарыфы на паслугі ДАІ з 10 верасня павялічацца. У панаванне Мінскаміні краіны № 143 перагледжаныя тарыфы. Напрыклад, плата на выезд супраціўнікаў ДАІ для прыёму экзамену на атрыманне праваў павялічана з Br7500 да Br9700. Кошт паслуг эвакуацыі паškodжанага транспартнага сродку павышаны ўдва. На адпегасць да 10 км уключна яна будзе каштаваць Br20 тыс. (раней — 10 тыс.), да 20 км — Br40 тыс. (Br20 тыс.), звыш 20 км — Br60 тыс. (Br30 тыс.). Прадастаўленне аўтадрама ДАІ для навучання ваджэнню на аўто ўладальніка будзе каштаваць Br7000 за 1 год. (раней — Br5500). За вышнанаў адбуксіроўку транспартнага сродку на ахоўную станку дывядзюцца заплаціць Br40 тыс. з поўнай загрузкай на эвакуатар (раней — Br11 тыс.) і Br38 тыс. з частковай загрузкай на эвакуатар (Br12 тыс.). Павелічаныя і некаторыя іншыя тарыфы.

▲ Невядомы скраў амаль цэлую пасеку пчолаў у вёсцы Дубраўка Бярэзінскага раёна. Ночч з пасекі скралі 8 пчолапакетаў з пчалінымі сем'ямі і 15 нуклеусаў з пчалаткамі. Адзін пчолапакет узяў сабой невядулікую фанерную скраму з рамкамі, у якім знаходзіцца каля паловы вулля. Урон, нанесены гладыямі, ацэньваецца больш чым у Br2,3 млн. Распачыта крымінальная справа.

Поўны абзац

▲ Жыхар брэсцкага горада Ліль знашоў у смеццёвым кантэйнеру 100 тыс. еўра. Мужчына стужку нагой пакет, пацну металічны звон. Адчыніў яго і знашоў металічную каробку, а ў ёй — 100 тыс. еўра. Напачатку ён хацеў купіць сабе новы трылер, аднак апамятаўся і здаў каробку паліцыі. Які высветлілася потым, грошы ў каробку складала старая сямейная пара. Аднак дзеці адправілі бацькоў у дом старошых, а ўсе пажыткі пенсіянераў аднеслі на памойку. Грошы вярнулі гаспадарам.

▲ Аўстралійскі дарожны паліцэйскі выпісаў штраф сабаку, якога гаспадар незаконна «прыпаркаваў» побач з гандлёвым цэнтрам. Жывёліна чакала вяртання свайго гаспадарка з крамы, але замест яго да яе падыйшлі двое паліцэйскіх, якія выпісалі штраф і прымацавалі яго да ашышкіна. Сведкі расказваюць, што «дастоўна старая лэдзі зайшла ў супермаркет, прывязваючы свайго сабаку (помесь дзінга з аўчыкай) да агароджы. Прадстаўнік паліцыі завілі, што сабака быў «некалькі вялікаваты» і што жывёліні такіх памераў нельга проста так прывязваць каля крамы. Цяпер вядзецца разбор — што такое «сабака такіх памераў».

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

Я... БІ-БІ

(Заканчэнне. пачатак на 1-й стар.)

Але сваім неасцярожнымі дзеяннямі ты справакаваў у вадзіцеля, які напэўна, «падставіўся» з-за выпіўкі, не жартоўную агрэсію, натуральнае збіванне — рукамі, нагамі... Я заплакала...

Некалі спраўдзіла думала, што аўтамабіль — не раскоша, а сродак перамяшчэння. Дудкі! Гэта і сёкс, і слэзы, і кірмаш славалюбства. А якое развіццё мацэрнага слоўнікавага запаса!.. Мама чым ганарыцца, кажаў бы муж — ах вярта маіх грунтоўных ведаў у галіне чалавечай існасці і фізіялогіі. Сяброўкі, праўда, кажуць, што з цягам часу — ваджэнне або знаходжанне побач з вадзіцелем — агрэсія праходзіць, «слонік» бядае і ты проста едзеш. Не верыцьца ў такую гармонію.

Ленка запэўнівае: трэба верыць і працаваць над сабой. Яе муж Валодзя — таксіст. За рулём — даўжэй, чым мой вопыт звязваец з салодкім (паверце, ён не малы). Апошнім часам, што б ні адбылося на дарогах нашай радзімы, Валодзя (не без уплыву Ленкі) ніколі не распусцецца. Толькі: выбакі, мужык, у сансе, я віванаўты (хоць гэта можа быць і не так). Ад такой завоблачнай ветлівасці іншыя вадзіцелі прыглынаюць языкі. І раз'язджаюцца, пакідаючы свой мацэрны запас дзесяці глыбока ўнутры сябе.

На жаль, пакуль не мой выпадак. Не так даўно трапілі мы з мужам у аварыю. У «паравозы», які кажуць, Задур ты машыны, спераду тры, мы — пасярэдзіне. На саджанні, які шашлык на жога. А я нібы была гатовая да таго, што аднойчы які-небудзь «казёл»... Словам, нейкая інфернальная энергія да таго моманту ўжо назаспалася ўва мне і «чала выхад». Памятаю: удар галавой аб сядзенне, абсалютна спакойны твар мужа (здольнага рас'юшыцца з-за дробязі) і мой імпульс падбег да вадзіцы, які «насадызі» шасць машыны. Ён, бач ты, спрабаваў пракочыць у першы імгненні чырвонага! Ну, я яму і выказала. І пра чырвоны, і пра ягоную машыну, і пра ягоныя здольнасці яе вадзіць, і пра тое, аб чым ён думае, куды глядзіць і што б я з ім зрабіла... калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «ты» ды «я».

Не раз падчас паездкаў на сямейным аўто, стрымана назіраючы за тым, да чаго б'ваюць здатныя некаторыя вадзілі на дарозе, даводзілася задавацца філасофскім пытаннем «і хто ж табе, к...л, калі б не была замужам... Словам, не мацэрныя ў маіх кароткіх сказах былі літаральна «

Карэспандэнт «Звязды» завітаў да вясковых хлебapéкаў і сыравараў

Натуральную гаспадарку хутчэй атакуюць грызунчыя і сівой даўноўня. Апраду ўзгадваюць усюрыя панскія фальваркі з добра арганізаваным вытворчасцю, якія не толькі поўнацю забяспечвалі ўласныя патрэбы, але і гандлявалі. Адметна, што гэты даччыныя не толькі прадуцтваў харчаванне, але і будта зрыляў (колькі было цагельняў!), гаспадарчых прылад, тканіны і г.д. Карацей кажучы, выраблялі ўсё неабходнае — практычна поўная аўтаномнасць. Тое ж было і з сялянскімі падворкамі, прычым вясковыя і дасюль не адвучыліся здзяляць гэсцей разнастайныя прысмакі ўласнага прыгатавання. У гэтым пераканаўся, калі заехаў на Нясвіжчыну...

Любоў Пятроўна і Пётр Пятровіч Саўчанкі ўсё жыццё адпрацавалі ў мясцовай гаспадарцы — калгасе «1 мая». Паднялі траіх дзяцей — двух сыноў і дачку. Дарэчы, старэйшы зараз ужо сам на пенсію выйшаў. Як сталі Саўчанкі асобна жыць, то ўжо зямельныя ўчасткі вяскоўцам выдзялялі не такія вялікія. Мелі 50 сотак, але нека хопала, каб пракарміцца. Пакуль мелі сілы, трымалі шмат жывёлы — карову, свінню, курэй, качак... Імкнуліся, каб у доме заўжды быў дастатак. І атрымліваўся.

Раней у краме набывалі толькі тое, што самай зрабіць не маглі, — узгадава баба Люба. На рынкі месціны рэдка вазілі прадаваць, але ж такім чынам больш зручна і спажываць, і захоўваць. Скрынчкі для фармавання масла і ляноў стаялі былі розныя — у каго прастаўца, без упрыгажэнняў, а ў каго і разбой аздобленыя.

Вялікадня. Лявонавіцкія гаспадыні заўжды яклі свой хлеб. Працэс прыгатавання пачынаецца з «правільнай» дзежкі, якая павінна быць зроблена з двух гатункаў дрэва — дубу і елкі. Па-першае, два-тры разы рабілі закаўску, але хлеб з яе адрэзу не яклі. Пасля тую дзежку не мылі, каб закаўска добра «працавала».

ПРЫСМАКІ З ПЕЧЫ

Рабілі ў Лявонавічах і сушаны сыр. Шлі спецыяльныя клінок з ільнянога палатна, куды вылівалі тварожную масу. Калі сыроватка сцякала, то адціскалі той тварог пад прэсам. Клінок здымалі і сыр сушылі на сонцы. Ён мог захоўвацца на працягу года і не псаваўся. Але, магчыма, столькі часу вясковыя далікатэс не залежваюць — з'ядалі. Звычайна сушаны сыр вясковыя бралі з сабой на абыд, калі працавалі ў полі.

З дзяцінства памятаю, як у ліпені літаральна ўся вёска на найбліжэйшым балоце завыхалася. — з усмешкай узгадава Сяргей Шчарбач. — Непадалеку праходзіць водападзел паміж Балтыйскім і Чорным морам. За вёскай — балота, дзе ў кожнага была сваё дзялка. Хочаш — засявай гэты ўчастак, хочаш — торф капай. Здабывалі «энерганосьбіт» для ўласных патрэбаў. Але эканомілі: шмат торфу не капалі, а дакладна столькі, колькі неабходна, каб хату абгарэваць на працягу «аццяпляльнага сезона».

Вось тады сушаны сыр быў адной з асноўных страў («палявога стала»). Перакусвалі і вяленым мясам — сцегнікі падушчы на сонцы. Ну а каўбасы ды паляндзіцы звычайна захоўвалі на вялікія святы — напрыклад, да

— Раней у краме набывалі толькі тое, што самай зрабіць не маглі, — узгадава баба Люба. На рынкі месціны рэдка вазілі прадаваць, але ж такім чынам больш зручна і спажываць, і захоўваць. Скрынчкі для фармавання масла і ляноў стаялі былі розныя — у каго прастаўца, без упрыгажэнняў, а ў каго і разбой аздобленыя.

Чуў я і раней пра розныя малочныя далікатэсы, аднак баба Люба разам са старэйшай сельсавета узгадаў мне вельмі цікавыя рэцэпты. Напрыклад, як у хатніх умовах зрабіць сыр — па словах Любоў Пятроўны, на выгляд такі ж, як і ў краме прадаюць, толькі смачнейшы. Перш за ўсё, трэба адціпаць у печы малако, зрабіць тварог. Пасля дадаць у яго шчыльней тварог яйкі, масла, соду ды соль — усяго на ўласны густ. Перамешваюцца да такога стану, што па кансістэнцы атрымліваецца, быццам гелі. Разліваем у міскі і чакаем, пакуль застыне. Атрымліваецца тую самы сыр. У некаторых, кажучы, быццам бы глазураваны сырок па смаку атрымліваецца.

Прыкладна такую прадукцыю рабілі раней сяляне, а рэцэпт, Дарэчы, тая хата ішчы і дасюль захаваўся, яе нават з раённага музея прыязджалі глядзець — мабыць, цікавы гістарычны экспанат. Апрацоўвалі мы разам з бацькамі тры гектары зямлі. Трымалі вялікую гаспадарку і з маленства прывучаліся працаваць. Памятаю, пойдзем на сена, набярэм тэ, што ажно ногі цагнем. Але дадому — з пяснямі. Імкнёмся хутчэй трапіць дахаты, каб памыцца і на вуліцу бегчы. Толькі, здаецца, выйдзем — а бацька ўжо дадому кліча, бо заўтра зранку зноў уставаць — і на поле.

ВЯРТАННЕ ў дзяцінства

Вёска Лявонавічы старая — упершыню узгадаецца мо ішчы ў XVI стагоддзі. Напаўна, жылі тут людзі і раней. Адметнасцю паселішча стала тое, што на гэты тэрыторыі ніколі не было прыгоннага права. Тут сяліліся дзяржаўныя сяляне. Гэта, вядома ж, адпаведным чынам фарміравала псіхалогію мясцовых жыхароў.

Любоў САЎЧАНКА — адзін з апошніх вясковых хлебapéкаў.

— У кожнай сям'і быў свой участка зямлі, які ўсе разам апрацоўвалі, — заўважае старэйшыя Лявонавіцкага сельсавета Сяргей Шчарбач. — Цяжка было сваім мазалём жыць, але жылі надзеяна. Ніколі не гадалі, паколькі завыхаліся на гаспадарцы ад світанна да змяркання. Людзі ведалі, што па-іншаму нельга. За размовы пра мінулыя дні Лявонавічанаў разам з Сяргеем Георгіевічам ішчыраем на вясковую вуліцу да адной мясцовай кабеты — Любоў Пятроўны Саўчанкі. Тутэйшыя яе паміж сабой даўно ўжо бабай Любай клічуць — лаважыюць за жыццёвы досвед і заусёды аптымізм, бадзёрасць. Жанчына заўжды ў курсе ўсіх падзей і пра даўнія часы можа распавесці многа цікавага. Ці не такім чынам лепш за ўсё вывучаць мясціны, дзе дагтуль не выпадала бавяцца?

Баба Люба чакае на сваім падворку, нават на выступленне артыстаў (да вяскоўцаў якраз завітаў з канцэртм фальклорны калектыву) не пайшла. Толькі падаходзім да плота — а бабуля ўжо спяшаецца да брамы і вітае нас усмешкай. Праходзім на двор і, калі шчыра, не верыцца, што гаспадыні ўжо 83 гады — наукола ўтульна, прыгожа і дображыліва.

У ГОРКІ — З ГОРКАЙ ПРЫЗОЎ АД «ЗВЯЗДЫ»

З фірмовым гадзіннікам «Звязды» супрацоўніцы ідэалагічнага аддзела райвыканкама Алена АНІКЕЕВА і начальнік Горацкага РВПС Алена ЧАПЛІВІНА.

Быць у Оршы і не пабываць у Дуброўне — немагчыма. Адметна, што старшыня райвыканкама Анатоль Лукашоў, пачуўшы пра тое, што мы візем каларыя тэлевізар у Горкі, нешта занатаваў сабе, запэўніўшы, што «Звязда» з гэтай часу будзе займаць у раёне яшчэ больш пачаснае месца, тут жа патэлефанаваў на «вяртучыцы» свайму калегу і суседу па памежжы з Горак спадару Анікееву. «Ну што, Міхал Міхалыч, сустракай «Звязду» з падарункамі», — коротка сказаў ён.

Міхалі Міхалычы сапраўды сустрэў нас у добрым настроі, зазначыўшы, што яму вельмі падабаецца работа на Магілёўшчыне і ў Горацкім раёне, у прыватнасці, нашага ўласнага карэспандэнта Ілены Івановай. А пра «Звязду» старшыня райвыканкама наогул распавядаў у вельмі добрым тоне, зазначыўшы, што вельмі падабаецца яму гэтая газета. Пацярпелым навагі кіраўніка раённай «вертыкалі» стала сустрэча ў актывай зале РВК, дзе сабралася нямяла народу. Перад паважанай аўдыторыяй трымаў справядліва шчаслівычкі Генадзь Лысеўскі, які з'яўляецца загадчыкам кафедры тэатрытычнай механікі Горацкай сельскагаспадарчай акадэміі. Генадзь Мікалаевіч, на заіздрысць сваім калегам, па скарэце сказаў, што да гэтага дня яго калегі і знаёмыя жартм падковалі: тэлевізар чамусьці не вязучы. Можна гэта звяздуўскі жарт? Цяпер хай упэўніцца, не без папучыя гонару падрэспіць навапечаны ўладальнік каларыя тэлевізара «Віцязар», што газета гуляе са сваімі па-сур'ёзнаму і знаходзіць магчымасць даставіць прызы з Мінска ў самыя аддаленыя пункты Беларусі.

У знак узяццяна за добраю арганізацыю сустрэчы рэдакцыя газеты «Звязда» уручыла райвыканкаму фірмовыя насценны гадзіннікі і правяла віктарыну з уручэннем прызоў удзельнікам сустрэчы. Адным з пераможцаў гульні на веданне гісторыі газеты «Звязда» начальнік Горацкага РВПС Алена Чаплівіна, якая складала кампанію ў «Фотасесі» супрацоўніцы ідэалагічнага аддзела райвыканкама Алена Анікеевай. Дарэчы, ёй ад імя «Звязды» быў паднесены шыкоўны букет кветкаў, які Генадзь Лысеўскі перадаў «Звяздзе»... А яшчэ звяздуўскі ларэат сказаў шмат цёплых слоў у адрас пенсіянеркі Соф'і Макараўны Ларчэвай, якая прысутнічала на сустрэчы. Аказваецца, што яна — сама «ветэран» і падпісчыца на газету «Звязда» ў Горацкім раёне. Менавіта яна паказала прыкладу ад аднасінаці да старэйшага беларускамоўнага выдання і спадару Лысеўскаму. Як і належыць, у знак узяццяна ад газеты «Звязда» за адданасці і падтрымку Соф'ю Макараўну чакалі заслужаныя звяздуўскія прызы. Уладзімір ЗДАНОВІЧ. Мінск — Жодзіна — Круткі — Талачын — Орша — Дуброўна — Горкі — Мінск.

«Во, пабачце, як сыраварню ў гараж перарабілі!» — кажа Сяргей ШЧАРБАЧ.

...ДЛЯ ДУШЫ «Даю птушкам другое жыццё»

Чучалароба Генадзь Пузанкевіч на роднай Смалявіччыне ведаюць здаўна. І калі ладную, розную пузанкевічаву сядзібу наведваў далёка не кожны вучань з бацькамі і экскурсіямі, то бачыць ягоныя чучалы птушак і дзікіх зявруў у школах і музеях даводзілася амаль кожнаму.

...Ціхмяны, падобны, як пісаў вядомы жодзінскі паэт Аляксей Аркуш, на лесавацка, гаспадар, працаваў на гарадзе, падкарміваў вясёлкавых азіяцкіх фазанай і ў пералічку распавёў пра свой занятак. — Таксідэрмай, альбо чучаларобствам, я зацікавіўся ў дзяцінстве, — кажа спадар Пузанкевіч. — Палюбічы няк кінулі туюкі забітых птушак. Я заўважыў гэтых птушак, мне стала шкада іх, і я вырашыў даць ім другое жыццё. Першая Генадзева спроба была няўдалай. Ніякіх падручнікаў і даламожнікаў у малога не было. Толькі шпэргалка ад настаўніцы біялогіі, які здаймаць і апрацоўваць шкуру — і не больш. Працаваў ён інтуітыўна, часам узіраючыся ў сшыткі, пазіраючы на ўласныя малюны птушак, якіх заўжды так шмат было на мясцовай Плісе. Балазе, і лес ад краінай хаты вёскі Судабоўка (зараз у складзе Жодзіна), быў амаль у некалькіх кроках...

— Першыя мае працы, чучалы птушак, пачалі з'яўляцца на выставах дзесяці ў сярэдзіне 70-ых, — узгадава Пузанкевіч. — Мне нават ужо тады прапаноўвалі іх прадаць. Аднак я адмовіўся, бо шкада было прадаваць працу, якой аддаў частку сваёй душы. І Работу таксідэрыста разумее далёка не кожны. Цяжкі амятак ювеліры гты занятак: тут і біялогію ведаць трэба, і мастацкі ўпэўненны, і краме ніколі не дакулішыся. Баба Люба частавала сваім хлебам аднавакоўцаў, а цяпер усё радзей сыпле мукі ў печ, каб праверыць тэмпературу. Дарэчы, печ стаіць у асобным будынку — гэта адначасова і кухня, і ванны пакой.

— Каб выпечы хлеб, трэба прылады збіраць з усёй вёскі, — уздыхае баба Люба. — Дзежка цяпер у іных гаспадароў. Ужо сілы не тыя, але гаспадарку трымаю — ёсць трысы, куры (бабуля паскардзілася, што ўначы нехта квактуе горла разлуціў — мабыць, тхор ці куніца). На агародзе завыхаюцца. Дзеці дапамагаюць, але ж ім працаваць трэба, каб пенсію зарабіць. Цяпер лгчыі стала жыць, але ўжо жыць няма калі — прайшлі мае гады. Але я не шкадую.

... Баба Люба выносіць на гакан узнагароды, што атрымала за добра працу. У сенах стаяць нарыхтоўкі на зіму... Мікалай ЛІТВІНАЎ. Фота аўтара. Нясвіжскі раён.

ГУМАННАЯ ТАКСІДЭРМІЯ

Капрызная ж гэтая рэч — талент. Здаецца, як кажуць вучоныя, у кожным з нас ён прысутнічае, толькі ў патрэбны час развіць яго трэба. А калі ж прыйдзе гэты час? І як зрабіць, каб не закапаць у зямлю ўласныя здольнасці? І сённяшні аповед, хочацца верыць, менавіта пра такога чалавека, які зняўшы сям'ю ў вельмі рэдкай прафесіі таксідэрыста і ў цяжкім, цяжкім занятку фотапалюнічага. Але ж, як кажа сам аматар дзікай прыроды, занятак яму — асалода, і праце ён...

І выкладчыку ВНУ. Не дзіўна, што яго звесткі выкарыстоўваліся ў Чырвонай кнізе Беларусі і іных даведніках пра жывёльны свет рэспублікі. Інакш, не менш карыснае захапленне Пузанкевіча — фотапалюніча. І ў часы юнацтва, і сёння здаймае ён на старонкі савецкі «Зеніт», аднак цаны

Генадзь ПУЗАНКЕВІЧ — таксідэрыст, фотопалюніча-аматар, супрацоўнік жодзінскага краязнаўчага музея. Яго працы з'яўляюцца ўнікальнымі ў асяродку краіны. Насіць імя Паліцкага, Вільнюса...

...ДЛЯ ДУШЫ «Даю птушкам другое жыццё»

Чучалароба Генадзь Пузанкевіч на роднай Смалявіччыне ведаюць здаўна. І калі ладную, розную пузанкевічаву сядзібу наведваў далёка не кожны вучань з бацькамі і экскурсіямі, то бачыць ягоныя чучалы птушак і дзікіх зявруў у школах і музеях даводзілася амаль кожнаму.

...Ціхмяны, падобны, як пісаў вядомы жодзінскі паэт Аляксей Аркуш, на лесавацка, гаспадар, працаваў на гарадзе, падкарміваў вясёлкавых азіяцкіх фазанай і ў пералічку распавёў пра свой занятак. — Таксідэрмай, альбо чучаларобствам, я зацікавіўся ў дзяцінстве, — кажа спадар Пузанкевіч. — Палюбічы няк кінулі туюкі забітых птушак. Я заўважыў гэтых птушак, мне стала шкада іх, і я вырашыў даць ім другое жыццё. Першая Генадзева спроба была няўдалай. Ніякіх падручнікаў і даламожнікаў у малога не было. Толькі шпэргалка ад настаўніцы біялогіі, які здаймаць і апрацоўваць шкуру — і не больш. Працаваў ён інтуітыўна, часам узіраючыся ў сшыткі, пазіраючы на ўласныя малюны птушак, якіх заўжды так шмат было на мясцовай Плісе. Балазе, і лес ад краінай хаты вёскі Судабоўка (зараз у складзе Жодзіна), быў амаль у некалькіх кроках...

— Першыя мае працы, чучалы птушак, пачалі з'яўляцца на выставах дзесяці ў сярэдзіне 70-ых, — узгадава Пузанкевіч. — Мне нават ужо тады прапаноўвалі іх прадаць. Аднак я адмовіўся, бо шкада было прадаваць працу, якой аддаў частку сваёй душы. І Работу таксідэрыста разумее далёка не кожны. Цяжкі амятак ювеліры гты занятак: тут і біялогію ведаць трэба, і мастацкі ўпэўненны, і краме ніколі не дакулішыся. Баба Люба частавала сваім хлебам аднавакоўцаў, а цяпер усё радзей сыпле мукі ў печ, каб праверыць тэмпературу. Дарэчы, печ стаіць у асобным будынку — гэта адначасова і кухня, і ванны пакой.

— Каб выпечы хлеб, трэба прылады збіраць з усёй вёскі, — уздыхае баба Люба. — Дзежка цяпер у іных гаспадароў. Ужо сілы не тыя, але гаспадарку трымаю — ёсць трысы, куры (бабуля паскардзілася, што ўначы нехта квактуе горла разлуціў — мабыць, тхор ці куніца). На агародзе завыхаюцца. Дзеці дапамагаюць, але ж ім працаваць трэба, каб пенсію зарабіць. Цяпер лгчыі стала жыць, але ўжо жыць няма калі — прайшлі мае гады. Але я не шкадую.

... Баба Люба выносіць на гакан узнагароды, што атрымала за добра працу. У сенах стаяць нарыхтоўкі на зіму... Мікалай ЛІТВІНАЎ. Фота аўтара. Нясвіжскі раён.

...ДЛЯ НАВУКІ 3 белаў чаплі і аб'ектыве

Кожную птушку, як і належыць арнітологу, спадар Генадзь спецыяльна даследуе: вымярае вагу, вельчыню, іныя адметнасці, а пасля дасялае ў інстытут заалогіі Акадэміі навук. Ён ні раблю чучалы хатніх жывёлаў, хоць і просяць часам гаспадары...

У кожнай птушцы — свой лёс, свая

дзён у папках фатарагра-аматара з'явіліся патрэбныя здымкі. На тое, што падобны занятак амаль не прыносіць заробку, Генадзь Канстанцінавіч не звяртае увагі. — Да гэтага ляжыць маё сэрца і без гэтага я не магу жыць. Сярод вучняў Генадзея — яго жонка і сын Віктар, які часам вырабляе чучалы дзікоў. А дачка працуе ў Мінску, у батанічным садзе. Дзеці хоць і не працягваюць працу бацькі, але, галюнае, перанялі любоў да прыроды Бяцкаўшчыны. — Таленты ў кожнага свае, — на развітанне кажа спадар Генадзь. — І як бы ты не пераробіў чалавека, ён вернецца да сваіх захапленняў, і працуючы, будзе іх развіваць. Тарас ШЧЫРЫ.

дзён у папках фатарагра-аматара з'явіліся патрэбныя здымкі. На тое, што падобны занятак амаль не прыносіць заробку, Генадзь Канстанцінавіч не звяртае увагі. — Да гэтага ляжыць маё сэрца і без гэтага я не магу жыць. Сярод вучняў Генадзея — яго жонка і сын Віктар, які часам вырабляе чучалы дзікоў. А дачка працуе ў Мінску, у батанічным садзе. Дзеці хоць і не працягваюць працу бацькі, але, галюнае, перанялі любоў да прыроды Бяцкаўшчыны. — Таленты ў кожнага свае, — на развітанне кажа спадар Генадзь. — І як бы ты не пераробіў чалавека, ён вернецца да сваіх захапленняў, і працуючы, будзе іх развіваць. Тарас ШЧЫРЫ.

гэтыя каларыя і чорна-белыя слайды не маюць. На іх птушкі-чырванакінікі, птушкі, якіх ужо даўно не бачыў ні вучоны, ні ляснік. І хоць асноўныя дасягненні Пузанкевіча ў фотасферае дасягнулі пачаткам дзевянаціх, яны і сёння дапамагаюць навукоўцам, цешаць прыжымі, дзіўнымі птахамі малых школьнікаў. У яго аб'ектыў трапіла белая чапля, рачны цыбрук, балотная няяска, сойкалы, ковычкі... — Напаўна, адзін з самых важных здымкаў — гэта каларыява выява малага падворніка, — праглядае ўласныя здымкі таленавіты таксідэрыст і фатарагр. — Вельмі цікавая гісторыя стварэння гэтай фатараграды...

Чакаць птушку даводзілася амаль два тыдні, па восем гадзін кожны дзень (менавіта з такім перапынкам корміць птушанят самка) на вышыні ў дваццаці метраў, цалкам у цішыні, і ў спецыяльнай мажораванай форме, здымаць толькі ў добрае надвор'е. І пасля доўгіх чаканняў птушка з'явілася калі глядзець, аднак сонца, нібы спецыяльна, схаваўся за хмарамі... Але праз некалькі

Намітка

«Хуткая» завезла ў балніцу. Потым яе перавалі ляжачы ў горад. Мамачка плакала ў тэлефонную слухавіцу: як ёй цяжка, баяна ўся, сілаў няма ніякіх... Я ведаю, як мама трымаецца за сястру. З пці братоў і сясцёр яны засталіся ўдваіх. Мая мамка самая малодшая была, розніца ва ўзросце з цёткай гадоў пятнаццаць. Цяпер казалі б — розніца пакаленні. А яны ўвесь час самыя блізкія. Прыехаць да яе — нібыта дадому. Пагаварыць можна пра тых, хто застаўся ў вёсцы, пра іх дзядзю, унукаў. А можа цётка яшчэ і ёсць тое апошняе, што звязвае матулю з вёскай? І нас. І цётка гэта адчувае, і моцна трымаецца за жыццё. Перажыла дзве аперацыі, прычым апошняя была вельмі цяжкай, некалькі месяцаў доўгі выхадзіла яе. Мама, наведваючы сястру ў брэскай балніцы, усю доўгу дадому абліваўся слезамі, а потым прызналася нам: цётка пералічыла тых, каго трэба было клікаць на пахаванне, каб нікога не забыліся. Амаль дзесяць гадоў прайшло пасля той аперацыі. Яна вярнулася дадому, у сваю хату, да свайго дзедзі, і акрыяла. Больш за трыццаць гадоў (з маленства) мы ездзім у вёску адной дарогай. Раней яна была карайшай — мы спыняліся ў хаце дзядулі і бабулі, а далей ішлі пешшу. Цяпер

пакуль усё пераглядзіць... «Вось яна, маміна намітка!» — мая слабая цёткана адрэзу ўбачыла і выцігнула бялюткае палатно з-пад самага нізу апошняй паліцы. — «Ды як жа не завязваць? Ужо і не памятаю...» Яна трымала палатно ў руках з пераможанай усмешкай, з гонарам, як трымаюць каравай ці хлеб-соль пры нейкай урачыстай хвіліне. Перыда мной была дзіўная рэч — доўгае

пляменьніца Лізавета. — «Ну давай, пакуль бабуля Маша не бачыць, хуценька». «А што табе бабуля?» «Я хачу, каб яе здзілілі». «Ды я сама не ўмею, шыфра кажу. Трэба будзе пайці да спецыялістаў, каб навучылі». Я пачынаю закручваць намітку на галаву, каб вельмі падобна на тое, што я бачыла на фотаздымках: усе валасы схаваць, а твар адкрыты, і каб нешта

кой, і словы ўшчыўвання ў адрас непаспелымай дзяўчыны застываюць у горле. Наша малютка «маскалька» стаіць ля люстэрка і ўпарта імкнецца закручыць на сваю галаву гітэцу прыгальную і такою загадкавую намітку. Ларыса ЦІМОШЫК. У адным з бліжэйшых нумароў «Звязды» правядзе майстар-клас па старадаўнім мастацтве абыходжання з наміткай.

Конкурс «Міс Інтэркантыненталь-2009» стане самым масавым за ўсю гісторыю свайго правядзення

Упершыню шоу прыгажосці збярэ рэкордную колькасць удзельніц

Колькасць дзячат конкурсе «Міс Інтэркантыненталь-2009», які чакаецца ў беларускай сталіцы, павялічылася да 71 канкурсанткі. Пра гэта карэспандэнту «Звязды» расказала **выканаўчы прадзюсар тэлеканала АНТ Анжэліна МІКУЛЬСКАЯ**. Конкурс, які ўпершыню пройдзе ў Беларусі, абядае стаць самым масавым за ўсю гісторыю свайго правядзення. Да гэтага года рэкорд удзельніц склаў 57 чалавек.

— Заяўкі на конкурс мы атрымалі ад 71 краіны. Але гэта пакуль заяўкі. Невядома, ці ва ўсіх дзячат атрымаецца прыехаць. Як паведамлялася раней, у Мінск планавалі прыехаць удзельніцы з 60 краін свету. На сёння афіцыйны сайт конкурсу падае анкеты дзячат з 61 краіны. Як патлумачылі «Звяздзе» ў прас-цэнтры тэлеканала АНТ, звязана гэта ў першую чаргу з пытаннямі ўнутры саміх краін-удзельніц; у некаторых краінах узніклі праблемы з выездам канкурсантак, але цэж-касі спадзяюцца ў хуткім часе вырашыць. У прыватнасці, з афіцыйнага сайта знятыя анкеты дзячат з Албаніі, Коста-Рыкі, Егіпта, Ісландыі, Замбіі і Індыі. Папоўнены ж спіс канкурсантак з Англіі, Гватэмалы, Украіны, Нігерыі, Ірландыі, Валеса і Скотланды.

Ройна тыдзень таму ў продаж паступілі і білеты на конкурс. — Білеты на фінал карыстаюцца вялікай папулярнасцю, — гаворыць **прэс-сакратар тэлеканала АНТ Аліна ПРАВАТОРАВА**. — 40 працэнтаў з іх ужо прададзена. Кошты вагаюцца ў прамежку ад 60 і да 400 тысяч беларускіх рублёў. Як гэта звычайна і бывае, распрададзеныя самыя танныя і самыя дарагія білеты.

Ільча адной навіной стала усталяванне ў сталіцы першых білбордаў з выявай прадстаўніцы Беларусі Марыі Ёсман. — У горадзе ўжо размешчаныя афішы з выявай Машы, — расказвае **дырэктар інфармацыйных груп АНТ Міхал БЫЧАНОК**. — 9 верасня мы ўсталювалі ў сталіцы чатыры білборды. Тры — на праспекце Пераможцаў, а чацвёрты — каля цырка. У Футбольным манежы, дзе адбудзецца фінал, мы плануем павесіць сцягі ўсіх краін-удзельніц конкурсу. У аэрапорце, куды будуць прыязджаць дзячаты, мы размесцім надпісы на англійскай мове: «Запрашаем у Беларусь!»

Як вядома, гэты конкурс уваходзіць у пяцёрку самых прэстыжных конкурсаў прыгажосці ў свеце. Трансляцыю фіналу «Міс Інтэркантыненталь-2009» пацвердзіў ужо шэраг вядучых тэлеканалаў свету. У сувязі з гэтым арганізатары просяць глядачоў, якія прыйдуць 27 верасня ў Футбольны манеж, апрагнуць вярчэрніа ўборы.

Спецыяльна для правядзення фіналу пад грэмёрку ўдзельніц ў Футбольным манежы адведзена 250 квадратных метраў, усталявана 70 люстэркаў. Фінальным жа шоу займаецца расійскі рэжысёр-пастануючычк Наталія Петухова. Паводле папярэдняй інфармацыі, у фінале дзячаты будуць мець чатыры выхад: у нацыянальных строях, купальніках, вярчэрніа і катэйльных сукенках. Як расказала «Звяздзе» Аліна ПРАВАТОРАВА, адмысловыя купальнікі для фіналістак будуць тэматчнымі (вада, джунглі і інш.). Распрацаўкі купальнікуа займаюцца вядучыя дызайнеры з Латвіі, Італіі і Францыі.

Для працявання фіналістак і яі камандаў арганізатары на тры тыдні арэндвалі гатэль «Вікторыя». Першыя канкурсанткі ў Мінск прыедуць ужо заўтра. Прэс-канферэнцыя з іх удзелам запланавана на 14 верасня.

Фота:Марыяна БЕГУНЬКОВАЯ

ЧЫСЦІЛІ КАНАЛ, ЗНАЙШЛИ СНАРАДЫ

У Глыбоцкім раёне бліз вёскі Хоцькі — усяго за 100 метраў прычысты меліярацыйнага канала знайшлі два артылерыйскія снарады калібрам 75 міліметраў. Снапёры выявілі небеспечную знаходку і знішчылі.

А ў Віцебскім раёне жыхар абласнога цэнтры знайшоў у лесе цэлы арсенал. Пра гэта мучыцца паведаміў у міліцыю. Снапёры выкапалі з зямлі больш за 200 артылерыйскіх снарадаў, шмат гранатаў — усяго 287 адзінак боепрыпасу часоў Вялікай Айчыннай вайны...

АДНОЎЛЕНЫ АЎТОБУСНЫ РУХ

Як паведамілі ў КУП «Мінсктранс», на пятніцах і нядзелях адноўлены рух аўтобуса (14 месцаў) па маршруце Мінск — Гомель, рэйс адпраўленнем з Мінска ад аўтавакзала «Усходні» ў 12.30.

Таксама адноўлены рух аўтобуса па маршруце Мінск — Гомель праз Жлобін, рэйс адпраўленнем са сталіцы ад аўтавакзала «Усходні» ў 8.00. Па пятніцах адноўлены рух аўтобусаў па маршруце Мінск — Івацэвічы, рэйс адпраўленнем з Мінска ад аўтавакзала «Усходні» ў 17.30 (ад дыспетчарскай станцыі «Дружная» ў 17.55).

Адкрыты рух аўтобусаў па маршруце Мінск — Маладзечна праз Чысьц і Сынчычы, рэйс адпраўленнем са сталіцы ад дыспетчарскай станцыі «Дружная» ў 16.45 па нядзелях.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Квiтанцiю о прiеме нацiональных денежных средств формы 1-СУ серии КС № 00232411 СООО «Белкопстрах» в г. Гомеле считать недействительной.

«Спі, спі, засынай, божы чалавеча...»

Мне даводзілася бываць на гэтых палескіх землях мнства разоў, і не толькі па навуковых ці службовых справах. Часта завітаў да сяброў і знаёмых, якіх у розных мясцінах у мяне таксама засталася надзвычай многа. Іншая рэч, што нехта ўжо выехаў у чыстыя ад радзіцкіх раёны Беларусі, некага ўжо ўвогуле няма сярод жывых, але самыя адданія роднай зямлі так і засталіся на сваіх падворках, у сваіх паселішчах.

Ільча памятаю, што з першай сваёй вандроўкі — ільчэ студэнцкай — пачаў звяртаць увагу на замовы ад бяссонніцы, або ад бяссоння, якіх называлі самі інфарматыры. Таму, калі ўзяўся перакладваць свае сшыткі і паасонныя карткі, пажуцельна ад часу, і паспрабаваў вылучыць найбольш характэрныя і важныя замовы, то набралася ў мяне такіх ванапазятчых твораў недзе каля сотні з аднаго толькі Пінскага раёна, па адной толькі тэме!

У сялянскай справе важна было адпачыць. Не выспішы яні след, не аддзё цела пасла напружанай дзённай працы, не раслабідзі ця, то ільчэ ў такім стане нейкі дзень два выцягнуць, але потым ужо давядзецца звяртацца да варажыіа знахара ці зашпэтваць бяссонніцу самому. Найчасцей шпалці самі, але часта сустракаліся і сведчыні пра тое, што хадзілі да знахароў і знахарыч, каб яны дапамагі, вырўчылі. Праўда, з такой волье канкрэтнай назвай «Ад бяссонніцы» зафіксавана намі ўсяго адна замова. «Спаць кладуся, на крывым лаяўшкі, крывыя кранушкі, сьвія сьвіушкі, жоўтыя жаўтушкі. Я к вам не гуляць прышла, а крывыя сплясы раба божа (ім) прынясла. Вам з імі шчабятца, а рабу божому (імя) крэкка спаць. Амін!» («Замова на сон», в. Парэчча); «Зара-зараніца, красная дзвіца. Першая зара — вярчэрня, другая — папуночная, трэцяя — ранішня. Дасі, Госпадзі, сон (імя). Спасі яго, Госпадзі, ад ліха і ад ліхога часу!» («Заговор на сон», в. Ботава); «Хаджу па гары Сінай. Сам Господзь са мною. Прашу Божай Маці, штоб дапамагла на сон закласці. Калі ў жывых, дак пайшоў, а ў мёртвых — пацярць. Я з словамі, Господзь збо помачу. Хто ўзяў, дык зараз аддай!» («Замова на сон», в. Чухава); «Лахуся спаць на Сіянскіх гарах. Тры ангела па баках стаяць. Адзі — прыні, другі — прыні, трэці — усю праду скажы (загадаць жаданне). Лахуся спаць на гары соннай. Господзь са мною. Што я задумала, загадала, каб усё гэта ва мне ўвадала. Калі да — саснісь, вада. Калі нет — то саснісь, хлеб»

ШЛЯХ НАШАЙ ВЕРЫ

Чарговы маршрут праз гарады і вёскі Беларусі праходзіць міжнародная навукова-асветніцкая экспедыцыя «Дарога да Святыняў» з Дабрадатым Агнём ад Гроба Господняга. Шаснаццата па ліку, сёлета яна наведвала населеныя пункты Мінскай, Брэсцкай, Гомельскай, Гродзенскай абласцей. Шлях даўжыні больш за тысячу кіламетраў экспедыцыя прайшла за чатыры дні, на пяты дзень сваім прыходам у Сморгонь яна распачала святкаванне Дня беларускага пісьменства.

Паўсюдна, дзе пабывала экспедыцыя, яе прадстаўнікі ўдзельнічалі ў малебных разоах з вернікамі гарадскіх і вясковых прыходаў, праводзілі ўрокі беларускага пісьменства ў школах, сустракаліся са студэнтамі, наведвалі хворых. Непагаасная лампада, у якой гарыць агонь, запалены ў Іерусаліме, «дзялялася» гэтым цудадзейным святлом з усімі, хто прыходзіў у храмы на сустрэчу з экспедыцыяй. Другой святыняй у руках паломнікаў быў цудатворны «Загор'е-Сталавіцкі» абраз Пакрова Прасвятой Багародзіцы.

Сустрэча ў Чэрвені

Адзі з яскравых здзімак, зробленых у дні экспедыцыі, атрымаўся перад царквой ў Чэрвені. На гэтым фота няма яркіх фарбаў, не знойдзецца дынамічных постацяў, але тут прысутнічае самае гаюнае — як кажуць, «сам фата». Не ў крўюду кажуць жыхары іншых гарадоў і вёсак, чэрвенцы былі адзінымі, хто, вітаючы паломнікаў, усталі на халені перад прынесеным у горад Хрэнсым Ходам цудатворным «Загор'е-Сталавіцкі» абразом Пакрова Прасвятой Багародзіцы. Верагодна, яны больш за іншых ведалі пра наваўленую Святыню.

Знойдзена яна была вясной 1983 года ў першым каўшы зямлі, выкапанай экскаватарам каля цэнтру вёскі Баранавіцкага раёна на будаўніцтве аўтастрады. Гэта было, нібы знак перасцярогі. Дарожнікі тады спынілі працу, бо даведаліся, работы распачаць на месцы пахаваньня салдат шматлікіх войнаў двух мінулых стагоддзяў. Святое поле, як здаюна называюць тое месца вяскоўцы, стала цылер месцам ушанаваньня і малітвы за ахвяраў вайны. На тым полі пабудавалі капліцу. Абраз стаў пучыводным для экспедыцыі на ўсе наступныя гады: на шляху паломнікаў мясцовыя вернікі пачыналі будаваць храмы, манастыры, а летась сама экспедыцыя з разраду рэспубліканскіх перайшла ў разрад міжнародных. Сінод Беларускай Праваслаўнай Царквы ў жніўні 2008 года праславіў гэты абраз як цудатворны.

Верагодна, пра усё гэта чэрвенцы чулі ад свайго святара айца Аляксандра, яны яго вельмі паважаюць: шчыры, працалюбівы, заўжды апанаваны новымі ініцыятывамі, якія ўдала вырашае ў поўным паразуменні з мясцовымі ўладамі.

Экспедыцыя на Святым полі пад Баранавічамі.

Школьніца Марыя і яе зямлякі

У Старобін наша «Царква на колах» прыбыла, калі паслэак агарнулі першыя прыцемкі. Дарога ад Салігорска была вельмі кароткай, і магчыма было не раззастаць, у фінале дзячаты будуць мець чатыры выхад: у нацыянальных строях, купальніках, вярчэрніа і катэйльных сукенках. Як расказала «Звяздзе» Аліна ПРАВАТОРАВА, адмысловыя купальнікі для фіналістак будуць тэматчнымі (вада, джунглі і інш.). Распрацаўкі купальнікуа займаюцца вядучыя дызайнеры з Латвіі, Італіі і Францыі.

жытны Старобін, трэба ўбачыць на свае вочы мясцовую новабудую — велічуну царкву. Каля яе і суды ад Салігорска была вельмі кароткай, і магчыма было не раззастаць, у фінале дзячаты будуць мець чатыры выхад: у нацыянальных строях, купальніках, вярчэрніа і катэйльных сукенках. Як расказала «Звяздзе» Аліна ПРАВАТОРАВА, адмысловыя купальнікі для фіналістак будуць тэматчнымі (вада, джунглі і інш.). Распрацаўкі купальнікуа займаюцца вядучыя дызайнеры з Латвіі, Італіі і Францыі.

Каб зразумець, чаму наша экспедыцыя заехала ў стара-

Мінулае мазырскай зямлі

Хрэнсым Ходам удзельнікуа экспедыцыі сумесна з жыхарамі старажытнага Мазыры пачалася знаходжанне паломнікаў у горадзе, які ільча востем стагоддзяў табу быў адметным у Кіеўскім княстве. Беларусы разам з украінцамі ў пяцінаццатым стагоддзі называлі гэты горад адным з цэнтрав сваёй Віцебскай антыфеадыяльнай барацьбы. Царква Святога Спаса знаходзілася тады ў сярцы горада — Мазырскім замку, які быў спалены па загадзе віленскага ваяводы.

Гэтыя сутарэнні мы наведвалі пасля малебна ў Кафедральным саборы і перадачы Дабрадатынага Агню на свечкі прыхаджанам. Потым усе экспедыцыя пабывала ў залах, дзе знаходзіцца багатая музейная калекцыя, што распаўважуе пра жыццё праваслаўнай царквы, развіццё адукацыі і культуры ў гэтым краі. З непазасрэднымі носьбітамі адукацыі і культуры мы сустрэліся таксама, завітаўшы ў Мазырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Івана Шамякіна.

Гэтыя сутарэнні мы наведвалі пасля малебна ў Кафедральным саборы і перадачы Дабрадатынага Агню на свечкі прыхаджанам.

Экспедыцыя на Святым полі пад Баранавічамі.

Сад нашай памяці і малітвы

У Лельчыцах прыбывалася маладых дрэўцаў — пасадзілі іх удзельнікі экспедыцыі каля помніка вяселеным чарнобыльскім вёскам. Гэтыя хвіліны запамінацца школьнікам, якія нібы ў ганаровай варце, сталі побач з маладымі парасткамі. Запамінацца жыхарам, якія, спынаючыся па сваіх справах, на доўга прыпыніліся каля помніка. Удзельнікі экспедыцыі падсыпалі ў кожную ямку пад карэне зямлю з месцаў, дзе ўжо пабывалі раней і садзілі такі ж самы сад.

Розныя лёсы — шлях агульны

Самым нечаканым чынам з гісторыяй газеты «Звязда», як высветлілася, звязана біяграфія ўдзельніцы экспедыцыі Галіны Каржанеўскай. Мая спадарожніца — міначанка, бібліятэкарка праваслаўнага прыхода ў імя Святой праведнай блавернай Сафіі Слуцкай. Падчас аднаго з прывалаў я заплытаўся ў яе, ці дастаткова пішуць беларускія газеты пра жыццё вернікаў і царквы. У адказ — кампетэнтнае меркаванне, але асабліва прыемна было пачуць дэталёвы «агляда» старонак «Звязды». Высветлілася, нашу газету суразмоўца асабліва паважае — за матэрыялы пра беларускае праваслаўе, пра народныя традыцыі. Падзялілася спадарыня Галіна і сваім сямейным: яе бацька Мікалай Каржанеўскі ў гады Вялікай Айчыннай вайны распаўсюджаў падпольную газету «Звязда» ў захопленым меркаванне, але асабліва прыемна было пачуць дэталёвы «агляда» старонак «Звязды». Высветлілася, нашу газету суразмоўца асабліва паважае — за матэрыялы пра беларускае праваслаўе, пра народныя традыцыі. Падзялілася спадарыня Галіна і сваім сямейным: яе бацька Мікалай Каржанеўскі ў гады Вялікай Айчыннай вайны распаўсюджаў падпольную газету «Звязда» ў захопленым меркаванне, але асабліва прыемна было пачуць дэталёвы «агляда» старонак «Звязды».

Пасады сад і асвячэнне беларускіх гарадоў і вёсак Дабрадатым Агнём ад Гроба Господняга стала традыцыяй «Дарога да Святыняў», велічуніа і ў той жа час звычайным сімвалам духоўна-асветніцкай экспедыцыі.

Вось так, ад чалавека да чалавека, праз час і адлегласці доўжыцца наш агульны шлях. Мяркую, што экспедыцыя «Дарога да Святыняў» стала для спадарыні Галіны своеасаблівым этапам яе жыццёвага шляху: праз увесь маршрут пранесла жанчына Святыню — агорнуты вышынявым ручніком абраз Пакрова Прасвятой Багародзіцы.

Гэты фотаздымак зроблены падчас пасадкі саджанцаў у Лельчыцах. Малады дубок зусім прывядваля можна назваць «пісьменнікам», бо пасаджанцы ён пісьменнікам, лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь Генадзем Пашковым, пісьменніцай, лаўрэатам Нацыянальнай прэміі «За духоўнае адраджэнне» Нінай Загорскай, членам-карэспандэнтам НАН Беларусі, доктарам філалагічных навук Сцяпанам Лаўшуком.

Гэты фотаздымак зроблены падчас пасадкі саджанцаў у Лельчыцах.

Гэты фотаздымак зроблены падчас пасадкі саджанцаў у Лельчыцах.

Спадарожнік на дарогах Гісторыі

Вёска Крэва. Калісьці на месцы старога гарадзішча тут з'явіўся замак, а на змену паганскай рэлігіі прыйшоў хрысціянства. У канцы п'ятнаццатага стагоддзя вёска неаднаразова спальваў татары, але яны адраджалася зноў і зноў, паўстаючы разам з новымі храмамі. У часы набегу тэўтонскіх рыцараў на мясцовым балочу, у пойма некалі паўнаводнай рэчкі пачалі будавацца замка са сценамі таўшчыняю ў два метры. Гэты замак ніколі не быў захоплены ворагамі. З гэтымі мясцінамі звязаны імёны гістарычных асобаў Гедыміна, Альгерда, Ягай-

лы, Кейстута, Вітаўта... А яльчэ тут калісьці нарадзіліся і жыўць легендарны пра падземныя хады аж да Вільні, пра дзюўчыну-прыгажуню, што стагоддзямі жыла ў мурах старога замка і цылер ужо ператварылася ў страшыдла, пра сына краўскага старасты, які загінуў ад рук ішаэземнага заваўніка... Пра усё гэта і шмат што іншае размаўлялі мы абыходзячы вільчынцы, уросьлія ў сакавітую лугавую траву муры былога Крэўскага замка. Сярод удзельнікуа экспедыцыі было некалькі вядомых гісторыкаў, знаўцаў даўніны і фальклору — іх распаведы ўсе слухалі з захапленнем. Але якім перакананымі становіцца распавед, калі яго аздабляе мастацкі вобраз! Больш за іншыя запаміналіся мне размовы з Анатолем Бутэвічам — аўтарам рэзультантам знаўчым муінушчыны, пісьменнікам, кавалерам ордэна Свяціцеля Кірылы Тураўскага. Закладкай у яго цікавыя кнігі пра беларускую даўніну я паклаў гэты фотаздымак іх аўтара, зроблены на краўскіх мурах. Анатоль Бутэвіч для мяне не толькі цікавы пісьменнік, але і спадарожнік на маршруце экспедыцыі 2009 года.

Гэты фотаздымак зроблены падчас пасадкі саджанцаў у Лельчыцах.

Варажыць на вянку

У структуры пераважнай большасці рытуальна-абрадавых комплексаў прыкметнае месца займае варажба моладзі аб сваёй далейшай долі. Звычайна гэта бывае ў дні зімовага і летняга сонцастаяння або вясновага і асенняга раўнадзенстваў, г. зн. у дні своеасаблівых часавых «варажыць». Прычым па форме і метадцы правядзення варажбы былі даволі разнастайныя.

На Сёмуху дзячаты завіталі вянкi, а праз тыдзень прыходзілі і глядзелі, у якім стане яны знаходзяцца: «Варажылі на іх: чый вянок праз тыдзень застанецца вясёлы — будзе тая жыць». Другі варыянт варажбы быў у большай ступені звязаны з купальскімі святкаваннямі. Дзячаты пплілі як мінімум два вянкi (на сябе і на свайго хлопца), а маглі — і болей, калі хацелі паваражыць адрозу на некалькі чалавек. Важная акалічнасць: спаткаць кожны вянок дзячуніа надзівалася сабе на галаву, а потым ішла да вады (рачка, возера, сажалка) і пускала па ёй гэтыя вянкi. А назаўтра ішла і глядзела, куды вянок прыплыў, да вянка якога мальца. Загадавалі не на аднаго хлопца, а на двух, трох, і пазначалі кожны вянок. Пры гэтым прытрымліваліся абавязковага правіла, характэрнага для пераважнай большасці варыянтаў варажбы: як толькі вянок апускаўся на ваду, дзячаты збіраліся і ішлі дадому, па дарозе ні з кім не гаворачы.

Усім іх імя!

Брыгада «Хуткай дапамогі» на кіроўваецца на выклік. Санітар: — Колькі ўжо жонцаў? Мы да гэтага Іванова ўжо трэці раз ездзем... Урач: — І сапраўды. У 1986 годзе ездзілі, у 1998-м, і сёння...

Вядома, які ў яго ж веласіпед!

Ёсць толькі адно месца, дзе сіла зямнога прыгняення дасягае максімальнай велічыні — каляна насупраць тэлевізара!

У вясковы ЗАГС прыходзіць жанчына рэгістраваць дзіця. Рэгістратарка пытаецца: — Хто бацька? — Ды Васька з Чарноўкі. — Цікава! На гэтым тыдні — Зінка з Сасноўкі, Манька з Валабу-

еўкі, Валька з Міцэева, Кацярына Мацвееўна з цэнтральнай сядзібы, зараз вост вы з Сямёнаўкі... І ва ўсіх бацька — Васька з Чарноўкі! — Як гэта ў яго атрымаваецца?.. Вядома, які ў яго ж веласіпед!

Да пытання аб рэзонансе: калі верыць малі жонцы, то пасты маіго палавога выпсывання ніхто на свеце не нарадзіўся без маіго ўдзелу...

— Як завецца мужчына, які

